

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

16 квітня 2024 року

м. Одеса

Одеський окружний адміністративний суд у складі судді Іванова Е.А. розглянувши в письмовому провадженні в приміщенні суду в м.Одесі справу за адміністративним позовом Тетяни Вікторівни до Регіональної військово-лікарської комісії № 18 Міністерства оборони України, Військової частини Міністерства оборони, Центрального відділу державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) про визнання протиправною бездіяльність та зобов'язання вчинити дії, -

В С Т А Н О В И В:

Тетяна Вікторівна звернулась до суду з позовом до Регіональної військово-лікарської комісії № 18 Міністерства оборони України (відповідач-1), Військової частини Міністерства оборони (відповідач-2), Центрального відділу державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) (відповідач-3) в якому позивач просить:

- визнати протиправною бездіяльність Регіональної військово-лікарської комісії № 18, якою 04.07.2023 в порушення вимог Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджено наказом Міністра оборони України від 14.08.2008 № 402 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 17.11.2008 року № 1109/15800 було складено витяг з протоколу засідання №3075 від « 04» липня 2023;

- зобов'язати Регіональну військово-лікарську комісію № 18 витребувати у військової частини документи згідно переліку вказаному у Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України від 24 грудня 2021 р за № 1667/37289 та на підставі отриманих документів призвести перегляд встановлення причинного зв'язку з наслідками смерті І.І., приймаючи до уваги те що позивач вважає, що Іван Іванович, 24.01.1990 року народження загинув під час захисту Батьківщини;

- визнати протиправною бездіяльність Військової частини якою було недотримано виконання наказу Міністерства Оборони України № 332 від 27.10.2021 та порушені приписи Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України від 24 грудня 2021 р за № 1667/37289 та грубо порушені вимоги наказу Міністерства Оборони України № 608 від 21.11.2017 та Порядок проведення службових розслідувань у Збройних Силах України від 13 грудня 2017 р. за № 1503/31371;

- зобов'язати військову частину привести у відповідність матеріали службового розслідування за фактом загибелі Івана Івановича, 24.01.1990 року народження, які у повному обсязі з зазначеним переліком згідно Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України від 24 грудня 2021 р за № 1667/37289 надіслати до Регіональної військово-лікарської комісії № 18;

- визнати протиправною бездіяльність Центрального відділу державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) яким при видачі свідоцтва про смерть Івана Івановича, 24.01.1990 року народження серії І-ФП № 384597 було порушено вимоги Наказу Міністерства Юстиції України № 52/5 від 18.10.2000 та Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні Зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 18 жовтня 2000 р. за № 719/4940;

- зобов'язати Центральний відділ державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) привести у відповідність відомості внесені у свідоцтво про смерть Івана Івановича, 24.01.1990 року народження серії І-ФП № 384597, а саме у графі про дату видачі вказаного свідоцтва вірно вказавши рік його видачі, мотивуючи тем, що вона є матір померлого військовослужбовця Івана Івановича, 04.07.2023 р. Регіонально ВЛК № 18 на підставі документів наданих військовою частиною було складено витяг з протоколу засідання №3075 від 04.07.2023 року про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузії, травм, каліцтв на матроса Івана Івановича 1990 року народження: травми які призвели до смерті, одержані в результаті нещасного випадку, так, пов'язані з проходженням військової служби. З даним твердженням позивач не погоджується, та вважає, вірним те, що її син загинув під час захисту Батьківщини. Наголошує на тому, що відповідач -1 не мав в своєму розпорядженні та не витребував у відповідача-2 усі матеріали необхідні для встановлення причинного зв'язку з наслідками смерті І.І., а відповідач -2 при складанні Акту та проведенні спеціального розслідування по факту загибелі та Акту про нещасний випадок обмежився переліком документів такими як свідоцтво про смерть, лікарське свідоцтво про смерть. Таким чином вважає, порушеними положення наказу Міністерства оборони України №332 від 27.10.2021 та Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків. Зазначає, що відомості у висновку відповідача-1 щодо року на співпадають з відомостями у свідоцтві про смерть серії І-ФП №384597 складеним відповідачем -3, а саме « 10 квітня 2023 року».

Ухвалою суду від 12.02.2024 року відкрито позовне провадження та вирішено, що справа буде розглядатися за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

27.02.2023 року від відповідача-1 до суду надійшов відзив на позовну заяву у якому він просить відмовити у позові, з підстав того, що на час розгляду документів щодо встановлення причинного зв'язку смерті І.І., було чинним Положення 402 в редакції від 16.04.2021 року яким він керувався, та отримано усі документи передбачені вказаним Положенням для висновку. Відповідач приймає рішення відповідно до тих обставин, які зазначені в документах та відповідно до Положення №402, що й були ним дотримано. Твердження

позивача, про те, що І.І. загинув під час захисту Батьківщини не відповідає п.п. «а» п.21.5 глави 21 розділу II Положення №402. Також вказує, що у відповідача -1 відсутні повноваження витребувати у відповідача-2 документи згідно переліку вказаному у Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій в ЗСУ №332 від 27.10.2021 року та на підставі отриманих документів провести перегляд встановлення причинного зв'язку з наслідками смерті І.І.

05.03.2024 року від представника відповідача-2 до суду надійшов відзив у якому він просить відмовити у задоволенні позову, з підстав того, що відповідачем-2 були надані усі документи передбачені Положенням 402 щодо встановлення причинного зв'язку смерті І.І. до відповідача-1.

Статтею 258 Кодексу адміністративного судочинства України передбачено, що суд розглядає справи за правилами спрощеного позовного провадження протягом розумного строку, але не більше шістдесяти днів із дня відкриття провадження у справі.

Відповідно до частини 2 статті 262 Кодексу адміністративного судочинства України розгляд справи по суті за правилами спрощеного позовного провадження починається з відкриття першого судового засідання. Якщо судове засідання не проводиться, розгляд справи по суті розпочинається через тридцять днів, а у випадках, визначених статтею 263 цього Кодексу, - через п'ятнадцять днів з дня відкриття провадження у справі.

З огляду на завершення 30-ти денного терміну для подання заяв по суті справи, суд вважає за можливим розглянути та вирішити справу по суті у порядку письмового провадження за наявними у ній матеріалами та доказами.

Відповідно до ч.6 ст.120 КАС України, якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

Дослідивши зміст заяв по суті справи, надані до суду письмові докази у справі, оцінивши їх за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх всебічному, повному і об'єктивному дослідженні, проаналізувавши положення чинного законодавства, що регулює спірні правовідносини, суд доходить висновку, що позов підлягає частковому задоволенню з наступних підстав.

Обставини справи.

Тетяна Вікторівна є матір'ю Івана Івановича 24.01.1990р.н., який проходив військову службу у військовій частині, та помер 31.03.2023 року під час дорожньо –транспортної пригоди перебуваючи на військовій службі.

Наказом командира в/ч №676 від 31.03.2023 року було призначено проведення службового розслідування комісією загибелі матроса І.І.

За наслідками проведеного службового розслідування комісією складений Акт спеціального розслідування форми НВ-2 акт та акт форми НВ-3 які були затверджені командиром в/ч (без числа та місяці 2023 р.), якими встановлено, що матрос І.І. та матрос Ю.М. загинули внаслідок отриманих пошкоджень в результаті дорожньо-транспортної пригоди (місто смерті Дніпропетровська обл.. Криворізький район), яка відбулась під час руху на автомобілі в напрямку міста Кривий Ріг біля смт.Вишневе Криворізького району Дніпропетровської обл. з метою отримання волонтерської допомоги на авто, при здійсненні обгону відбулось лобове зіткнення з вантажівкою, що рухалась по зустрічній смузі, яка не була пов'язана з проходженням військової служби чи виконанням військового обов'язку, тобто смерть вважається не пов'язаною з виконанням обов'язків військової служби та захистом Батьківщини.

На підставі вказаного акту рішенням командира в/ч (без дати та номера) вирішено вважати смерть матроса І.І. не пов'язаною із захистом Батьківщини.

Наказом відповідача-2 №175 від 20.06.2023 року матроса І.І. який загинув 31.03.23року. виключено зі списків особового складу та знято з всіх видів забезпечення. Також у наказі вказано, що його смерть не пов'язана з виконанням обов'язків військової служби.

10 квітня 2023 року відповідачем -3 виготовлено свідоцтво про смерть І.І. серії І-ФП №384597 у графі якого щодо дати його складання вказано наступне « 10 квітня 202023 року».

В наступному в/ч за направленням №945 від 26.06.2023 року направила до відповідача -1 документи на медичний огляд військово-лікарською комісією з метою встановлення причинного зв'язку смерті І.І. з проходженням військової служби або захистом Батьківщини до якого було додане свідоцтво про смерть, лікарське свідоцтво №52 від 01.04.2023 року, Акт про нещасний випадок форми НВ-3 з рішенням командира в/ч, акт спеціального розслідування по факту загибелі форми НВ-2, корінця сповіщення №1430.

За наслідками розгляду вищевказаних документів відповідачем -2 висновком оформленим у протокольній формі №3075 від 04.07.2023 року визнано, що травми матроса І.І. які призвели до смерті одержані в результаті нещасного випадку, так, пов'язані з проходженням військової служби.

З вказаним висновком позивач не погодилась та звернулась до суду з позовом.

Джерела права та висновки суду.

За наказом командира військової частини від 31.03.2023 № 676 було проведено службове розслідування за фактом смерті та травмування військовослужбовців військової частини внаслідок ДТП 31.03.2023, яке проведено відповідачем відповідно до вимог Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 21.11.2017 №608 та Інструкції про розслідування та обліку нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у ЗСУ затвердженої наказом Міністерства оборони України №332 від 27.10.2021р.

Суд зауважує, що пунктом 5 розділу I Порядку №608 визначено, що розслідування нещасних випадків, професійних захворювань, аварій проводиться відповідно до Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністра оборони України від 06 лютого 2001 року №36.

Наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 року №332 "Про затвердження Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України", зареєстрованим в Міністерстві

юстиції України 24 грудня 2021 року, затверджено Інструкцію про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, що додається (далі - Інструкція №332).

Пунктом 2 наказу Міністерства оборони України від 27.10.2021 №332 визнано таким, що втратив чинність, наказ Міністра оборони України від 06 лютого 2001 року № 36 "Про затвердження Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2001 року за № 169/5360 (зі змінами).

Таким чином, процедуру проведення розслідування та обліку нещасних випадків з військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту (у тому числі з відрядженими зі Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту), військовозобов'язаними та резервістами, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві (далі - військовослужбовці), отриманих ними професійних захворювань, їх загибелі або смерті зі встановленням зв'язку з виконанням обов'язків військової служби і аварій, що сталися у військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України, Державній спеціальній службі транспорту визначає саме Інструкція №332.

Пунктом 1 розділу III Інструкції № 332 встановлено, що спеціальному розслідуванню підлягають: нещасні випадки з військовослужбовцями зі смертельним наслідком; нещасні випадки, унаслідок яких військовослужбовцем отримані тяжкі травми; групові нещасні випадки, що сталися одночасно з двома і більше військовослужбовцями, незалежно від тяжкості шкоди їх здоров'ю; випадки зникнення військовослужбовців, за відсутності ознак ухилення від військової служби; випадки смерті військовослужбовців.

Спеціальне розслідування зазначених вище випадків проводиться за наявності ознак того, що випадок стався під час виконання обов'язків військової служби.

Згідно ч.4 ст.24 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» військовослужбовці вважаються такими, що виконують обов'язки військової служби:

- 1) на території військової частини або в іншому місці роботи (занять) протягом робочого (навчального) часу, включаючи перерви, встановлені розпорядком (розкладом занять);
- 2) на шляху прямування на службу або зі служби, під час службових поїздок, повернення до місця служби;
- 3) поза військовою частиною, якщо перебування там відповідає обов'язкам військовослужбовця або його було направлено туди за наказом відповідного командира (начальника);
- 4) під час виконання державних обов'язків, у тому числі у випадках, якщо ці обов'язки не були пов'язані з військовою службою;
- 5) під час виконання обов'язку з урятування людського життя, охорони державної власності, підтримання військової дисципліни та охорони правопорядку.

Вказана Інструкція № 332 поширюється на військові частини та військовослужбовців, крім військовослужбовців, які отримали гостре професійне захворювання (отруєння), поранення, контузію, травму, каліцтво, зникли, померли або загинули внаслідок бойових уражень або дій з боку противника в районі ведення бойових дій або проведення операції Об'єднаних сил.

Судом встановлено, що місце загибелі матроса І.І. не включено на 31.03.2023 року до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Розділом III Інструкції №332 визначений порядок проведення спеціального розслідування нещасних випадків, випадків зникнення та випадків смерті військовослужбовців.

Так відповідно до п.1 Розділу III Інструкції №332 спеціальному розслідуванню підлягають:

нещасні випадки з військовослужбовцями зі смертельним наслідком;

нещасні випадки, унаслідок яких військовослужбовцем отримані тяжкі травми;

групові нещасні випадки, що сталися одночасно з двома і більше військовослужбовцями, незалежно від тяжкості шкоди їх здоров'ю;

випадки зникнення військовослужбовців, за відсутності ознак ухилення від військової служби;

випадки смерті військовослужбовців.

Спеціальне розслідування зазначених вище випадків проводиться за наявності ознак того, що випадок стався під час виконання обов'язків військової служби.

Згідно п.2 Розділу III Інструкції №332 про груповий нещасний випадок, нещасний випадок зі смертельним наслідком, нещасний випадок, що спричинив тяжкі травми, випадок зникнення військовослужбовця або його смерті за наявності ознак того, що випадок стався під час виконання обов'язків військової служби командир військової частини зобов'язаний негайно доповісти через засоби зв'язку та протягом трьох годин надати письмове повідомлення за формою НВ-1:

безпосередньому командирі (начальнику) за підпорядкованістю;

до Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері за місцем, де стався нещасний випадок, зникнення або смерть;

до Військової служби правопорядку у Збройних Силах України;

до відповідного військового органу нагляду чи контролю у сфері, з якою пов'язаний нещасний випадок (органу нагляду за безпечним веденням робіт військовослужбовцями, пожежного нагляду, контролю безпеки військової служби, контролю безпеки дорожнього руху, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо).

Відповідно до п. 3 Розділу III Інструкції №332 командир (начальник) органу військового управління вищого рівня, який отримав від командира підпорядкованої військової частини повідомлення, зобов'язаний призначити своїм наказом комісію для проведення спеціального розслідування.

До складу комісії зі спеціального розслідування включаються:

один із заступників командира (голова комісії) органу військового управління вищого рівня;

начальники відповідних служб органу військового управління вищого рівня або їх заступники;

начальники відповідних служб військової частини, у якій стався нещасний випадок;

командир підрозділу (крім безпосереднього командира), де стався нещасний випадок;

представник відповідного військового органу нагляду чи контролю у сфері, з якою пов'язаний нещасний випадок (органу нагляду за безпечним веденням робіт військовослужбовцями, пожежного нагляду, контролю безпеки військової служби, контролю безпеки дорожнього руху, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо), за узгодженням з начальником цього органу;

представник Військової служби правопорядку у Збройних Силах України за узгодженням з її керівником.

Пунктом 6 розділу III Інструкції №332 визначено, що до матеріалів спеціального розслідування включаються:

1) копія наказу про утворення комісії зі спеціального розслідування;

2) акт розслідування за формою НВ-2, до якого додаються: протокол огляду місця події (додаток 10); ескіз місця події, що сталася (додаток 11), необхідні плани, схеми, фотознімки; висновок експертизи (технічної, медичної тощо), якщо за рішенням комісії зі спеціального розслідування вона проводилася; протоколи опитування (додаток 12) та пояснювальні записки (додаток 13) свідків та інших осіб, причетних до події; копії документів про проходження потерпілими військовослужбовцями навчання, інструктажу і перевірки знань щодо заходів безпеки під час виконання обов'язків військової служби та копії документів про проходження військової служби; медичний висновок про причини смерті або характер травми потерпілого військовослужбовця, а також про наявність в його організмі алкоголю, наркотичних чи токсичних або отруйних речовин; копії актів перевірок (довідок за результатами перевірок) та приписів, що стосуються нещасного випадку, виданих командиром військової частини представниками вищого командування або представниками відповідних військових органів нагляду чи контролю (органу нагляду за безпечним веденням робіт військовослужбовцями, пожежного нагляду, контролю безпеки військової служби, контролю безпеки дорожнього руху, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо) до настання нещасного випадку і під час його розслідування;

3) акти розслідування за формою НВ-3 на кожного потерпілого окремо.

Згідно пунктів 7-9 розділу III Інструкції №332, командир військової частини, де стався зазначений у пункті 1 цього розділу випадок, зобов'язаний після затвердження акта розслідування за формою НВ-2:

протягом двох робочих днів видати наказ, в якому зазначаються питання, визначені в пункті 18 розділу II цієї Інструкції;

протягом трьох робочих днів після видання наказу надіслати матеріали спеціального розслідування разом з копіями наказу командира (начальника), який призначив розслідування, до військового органу державного нагляду або контролю, до Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, до військових частин, представники яких брали участь у розслідуванні, а також до Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері, де проводилось кримінальне провадження за фактом травмування, загибелі, зникнення або смерті військовослужбовця.

Аналіз вищевикладених положень Порядку №608 та Інструкції №332, дозволяє суду дійти висновку, що у разі виникнення будь якої обставини передбаченої п.1 розділу III Інструкції №332, а саме: нещасні випадки з військовослужбовцями зі смертельним наслідком; нещасні випадки, унаслідок яких військовослужбовцем отримані тяжкі травми; групові нещасні випадки, що сталися одночасно з двома і більше військовослужбовцями, незалежно від тяжкості шкоди їх здоров'ю; випадки зникнення військовослужбовців, за відсутності ознак ухилення від військової служби; випадки смерті військовослужбовців, розслідування проводиться за процедурою, визначеною саме безпосередньо розділом III Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 №332.

Однак, суд встановив, що відповідачем за фактом смерті/травмування, військовослужбовців в тому числі І.І., не застосовано положення розділу III Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 року №332 та, як наслідок, не дотримано визначеної процедури та не складено передбачених вказаною інструкцією документів за результатами спеціального розслідування, яке мало бути проведене.

Суд звертає увагу, що оскільки відповідачем порушено процедуру службового розслідування за фактом смерті та травмування військовослужбовців В/Ч внаслідок ДТП, яка сталась 31.03.2023, а отже рішення прийняті відповідачем за результатами такого розслідування є протиправними, а тому суд вважає за необхідне з метою повного захисту прав позивача вийти за межі позовних вимог та визнати протиправним та скасувати Акт спеціального розслідування по факту загибелі матроса І.І., Акт про нещасний випадок (зникнення, смерть) І.І. та визнати протиправним та скасувати рішення командира військової частини без числа та місяця 2023 року про те, що вважати смерть матроса Івана Івановича не пов'язаною із захистом Батьківщини.

При цьому, судом враховано, що спосіб відновлення порушеного права має бути ефективним та таким, який виключає подальші протиправні рішення, дії чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень, а у випадку невиконання, або неналежного виконання

рішення не виникала б необхідність повторного звернення до суду, а здійснювалося примусове виконання рішення.

На підставі вищевикладених обставин суд дійшов висновку про необхідність зобов'язати військову частину в особі її командира вчинити дії передбачені пунктом 2 розділу III Інструкції №332 за фактом смерті матроса І.І. внаслідок ДТП 31.03.2023, відповідно до Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 №332.

Щодо вимог зобов'язати відповідача-2 привести у відповідність матеріали службового розслідування за фактом загибелі Івана Івановича, які у повному обсязі с зазначеним переліком згідно Інструкції про розслідування та обліку нещасних випадків з військовослужбовцями професійних захворювань і аварій у ЗСУ від 24.12.2021 р. № 1667/37289 надіслати до відповідач-1, то суд доходить наступних висновків.

Пунктом 21.7 глави 21 Розділу II Положення 402 постанова ВЛК про причинний зв'язок поранення (травми, контузії, каліцтва) приймається відповідно до висновку, зазначеного в довідці про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), або засвідченої копії Акта про нещасний випадок (додаток 1 до Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністра оборони України від 06 лютого 2001 року № 36, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2001 року за № 169/5360 (зі змінами)), у яких зазначаються обставини отримання поранення (контузії, травми, каліцтва). На військовослужбовців довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) оформляється у 2 примірниках, перший подається у госпітальну (гарнізонну) ВЛК, а другий зберігається постійно в особовій справі військовослужбовця. У виняткових випадках допускається розгляд ВЛК копії вказаної довідки, засвідченої відповідною посадовою особою та скріпленої гербовою печаткою військової частини (закладу охорони здоров'я Збройних Сил України).

За змістом вказаного пункту відповідач -2 повинен відправити до відповідача-1 тільки один з двох альтернативних документів: а) довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва);

або б) засвідчену копію Акту про нещасний випадок у яких зазначаються обставини отримання поранення (контузії, травми, каліцтва).

Судом встановлено, що відповідач-2 вчинив дії шляхом направлення до відповідача-1 акти про нещасний випадок форми НВ-2 та форми НВ-3, а тому законних підстав для зобов'язання відповідача-2 направляти будь які інші документи суд не вбачає.

Водночас з урахуванням того, що суд встановив порушення процедури проведення службового розслідування, та до відповідача-1 були направлені відповідачем-2 акти та рішення складені без дотримання положень нормативних актів, то порушенні права позивача в цій частині підлягають задоволенню шляхом зобов'язати відповідача-2 після прийняття наказу відповідно до абз.2 п.7 Розділу III Інструкції №332 направити його до відповідача-1 з необхідними документами для повторного розгляду.

Також не підлягає задоволенню вимога зобов'язати відповідача-1 витребувати у військової частин документи згідно переліку вказаному у Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у ЗСУ від 24.12.2021 року затвердженою Наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 № 332, з наступних підстав.

Згідно ст. 70 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» військово-лікарська експертиза визначає придатність до військової служби призовників, військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, встановлює причинний зв'язок захворювань, поранень і травм з військовою службою та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям. Військово-лікарська експертиза здійснюється військово-лікарськими комісіями, які створюються при територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, а також при закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, за потреби - інших органів або військових формувань сектору безпеки і оборони, визначених частиною другою статті 12 Закону України "Про національну безпеку України". Порядок організації та проведення військово-лікарської експертизи встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Наказом Міністерства оборони України від 4.08.2008 № 402 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2008р. за № 1109/15800) затверджено Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України.

Згідно п.1.1 глави 1 розділу 2 Положення №402 військово-лікарська експертиза визначає придатність за станом здоров'я до військової служби призовників, військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, установлює причинний зв'язок захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Пункт 2.1. глави 2 розділу 1 Положення №402 для проведення військово-лікарської експертизи створюються військово-лікарські комісії (далі - ВЛК), штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі). Штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі) ВЛК (лікарсько-льотні комісії (далі - ЛЛК)) приймають постанови. Постанови ВЛК (ЛЛК) оформлюються свідоцтвом про хворобу, довідкою військово-лікарської комісії, протоколом засідання штатної військово-лікарської комісії.

Згідно п.п.2.4.5. п.2.4 глави 2 розділу 1 Положення №402 ВЛК регіону має право:

оглядати військовослужбовців та інших осіб, зазначених у пункті 1.2 розділу I цього Положення;

перевіряти роботу підпорядкованих ВЛК та давати їм роз'яснення з питань військово-лікарської експертизи;

перевіряти організацію медичного огляду військовослужбовців та інших осіб у військових (цивільних) лікувальних закладах, військових частинах;

приймати постанови згідно з Положенням, контролювати, розглядати, затверджувати, за наявності підстав не затверджувати, переглядати або скасовувати постанови підпорядкованих ВЛК. Постанову про придатність до військової служби колишніх військовослужбовців на період їх фактичного звільнення зі Збройних Сил України має право приймати або переглядати тільки ЦВЛК;

перевіряти організацію та стан лікувально-діагностичної роботи у військових (цивільних) лікувальних закладах, медичних підрозділах військових частин та ВВНЗ у цілях військово-лікарської експертизи;

направляти у військові лікувальні заклади на контрольне обстеження та медичний огляд військовослужбовців, членів їх сімей (крім членів сімей військовослужбовців строкової служби), військовозобов'язаних, резервістів, працівників;

витребувати особові та пенсійні справи, медичні документи, матеріали адміністративного розслідування, дізнання, судового розгляду, характеристики, архівні довідки, витяги з наказів, актів, протоколів та інші документи, необхідні для прийняття постанови;

залучати для вирішення питань військово-лікарської експертизи головних (провідних) медичних спеціалістів та інших лікарів-спеціалістів, за необхідності - інших спеціалістів, начальників медичної служби та представників командування (керівництва) військових частин, де проходить службу військовослужбовець;

приймати постанови, а за необхідності переглядати свої постанови про причинний зв'язок захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) та смерті у осіб, звільнених з військової служби, з військовою службою (крім постанов ЦВЛК).

Згідно п.п.2.4.10 п.2.4 глави 2 розділу 1 Положення №402 постанови ВЛК регіонів може бути оскаржена у ЦВЛК або у судовому порядку.

Згідно п.п. "а" та «в» пункту 21.5 глави 21 розділу II Положення №402 постанови ВЛК про причинний зв'язок захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв приймаються в таких формулюваннях:

а) "Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини» - якщо поранення (травма, контузія, каліцтво) одержане під час захисту Батьківщини або виконання обов'язків військової служби під час служби у складі діючої армії і флоту у роки Громадянської війни, Великої Вітчизняної війни та війни з Японією (Другої світової війни), участі у бойових діях з розмінування боєприпасів часів Великої Вітчизняної війни (Другої світової війни), при безпосередній охороні державного кордону чи суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні у складі прикордонного наряду, екіпажу корабля (катера), екіпажу літака (вертольота) або під час проведення оперативно-розшукових заходів, або здійснення самостійно чи в складі підрозділу відбиття збройного нападу чи вторгнення на територію України військових груп і злочинних угруповань, а також під час захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

в) "Поранення (травма, контузія, каліцтво), одержане в результаті нещасного випадку, ТАК, пов'язане з проходженням військової служби" - якщо воно одержане за обставин, не пов'язаних з виконанням обов'язків, або одержане внаслідок правопорушення.

Виходячи з аналізу вказаних положень, витребувати певні додаткові документи є правом відповідача-1, а не обов'язком, та саме відповідач-1 визначає достатність наявних документів для прийняття висновку та це відноситься до його дискреційних повноважень, а тому в цій частині вимоги не підлягають задоволенню.

Щодо вимоги визнати протиправною бездіяльність відповідач-2 якою грубо порушені вимоги Наказу міністерства оборони України №608 від 21.11.2017 року та Порядку проведення службових розслідувань у ЗСУ від 13.12.2017 року №1503/31371, стосовно того, що «...після підписання акт службового розслідування подається на розгляд командира (начальнику) який призначив службове розслідування. До акту службового розслідування додаються всі матеріали службового розслідування...», то вони не підлягають задоволенню, так як відповідно до п.1 розділу 1 Наказу №608 «Про затвердження Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України» (zareestrovаний в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2017 р. за № 1503/31371) цей Порядок визначає підстави та механізм проведення службового розслідування стосовно військовослужбовців Збройних Сил України (далі - Збройні Сили), а також військовозобов'язаних та резервістів (далі - військовослужбовці), які не виконали (неналежно виконали) свої службові обов'язки або вчинили правопорушення під час проходження служби (зборів), а також дії (бездіяльність) яких призвели до завдання шкоди державі.

Сутність військової дисципліни, обов'язки військовослужбовців, а також військовозобов'язаних та резервістів під час проходження навчальних (перевірочних) і спеціальних зборів щодо її додержання, види заохочень та дисциплінарних стягнень, права командирів щодо їх застосування, а також порядок подання і розгляду заяв, пропозицій та скарг, визначає Дисциплінарний статут Збройних Сил України від 24.03.1999 № 551-XIV (далі - Дисциплінарний статут).

Положення Статуту поширюються на громадян, звільнених з військової служби у відставку або у запас з правом носіння військової форми одягу, під час носіння ними військової форми одягу.

Порядок проведення службового розслідування у Збройних Силах України визначається наказом Міністерства оборони України, в інших військових формуваннях, правоохоронних органах спеціального призначення - наказами державних органів, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування, утворені відповідно до законів України, правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Підстави та механізм проведення службового розслідування стосовно військовослужбовців Збройних Сил України, а також військовозобов'язаних та резервістів, які не виконали (неналежно виконали) свої службові обов'язки або вчинили правопорушення під час проходження служби (зборів), а також дії (бездіяльність) яких призвели до завдання шкоди державі, визначаються Порядком проведення службового розслідування у Збройних Силах України, затвердженим наказом Міністерства оборони України № 608 від 21.11.2017, zareestrovаним в Міністерстві юстиції України 13.12.2017 за № 1503/31371 (надалі - Порядок №608).

Відповідно до пункту 3 розділу II Порядку № 608 службове розслідування проводиться для встановлення неправомірних дій військовослужбовця, яким вчинено правопорушення; причинного зв'язку між правопорушенням, з приводу якого було призначено службове розслідування, та виконанням військовослужбовцем обов'язків військової служби; ступеня вини військовослужбовця; порушень нормативно-правових актів, інших актів законодавства; причин та умов, що сприяли вчиненню правопорушення; причин виникнення матеріальної шкоди, її розміру та винних осіб (у разі виявлення факту її заподіяння).

На виконання пунктів 1, 3 розділу III Порядку №608 проведення службового розслідування у Збройних Силах України, рішення про призначення службового розслідування приймається командиром (начальником), який має право видавати письмові накази та накладати на підлеглого дисциплінарне стягнення. Службове розслідування призначається письмовим наказом командира (начальника), у якому зазначаються підстава, обґрунтування або мета призначення службового розслідування, особа, стосовно якої воно проводиться, строк проведення службового розслідування, а також визначаються посадова (службова) особа, якій доручено його проведення, або голова та члени комісії з проведення службового розслідування.

Згідно з пунктами 1-4 розділу V Порядку № 608 за результатами службового розслідування складається акт службового розслідування, який містить вступну, описову та резолютивну частини.

Відповідно до пункту 1 розділу VI Порядку №608 за результатами розгляду акта та матеріалів службового розслідування, якщо вину військовослужбовця повністю доведено, командир (начальник) приймає рішення про притягнення військовослужбовця до дисциплінарної відповідальності, визначає вид дисциплінарного стягнення та призначає особу, якій доручає підготувати проект відповідного наказу. Вид дисциплінарного стягнення визначається особисто службовою особою, яка призначила службове розслідування, в аркуші резолюції або на висновку за результатами службового розслідування або безпосередньо в наказі про притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Пунктами 3, 4 розділу VI Порядку №608 передбачено, що примірники акта службового розслідування надсилаються службовим особам, яких стосуються наведені у висновку пропозиції, та до відповідних структурних підрозділів органів військового управління. За зверненням військовослужбовця, стосовно якого проводилось службове розслідування, йому надається завірена копія акта службового розслідування або витяг з акта, в частині, що його стосується, за умови, що вони не містять інформації з обмеженим доступом. Якщо військовослужбовець вважає, що не вчинив правопорушення, він має право протягом місяця з дня накладення дисциплінарного стягнення подати скаргу старшому командирі (начальнику) або звернутися до суду у визначений законом строк.

Отже, аналіз змісту вищенаведених норм дозволяє діти висновку про те, що службове розслідування проводиться у разі вчинення військовослужбовцем правопорушення з метою установлення усіх обставин, які зумовили його вчинення.

Тобто, відповідно до Порядку № 608 проводяться розслідування виключно по військовослужбовцях, за наступних умов : - коли військовослужбовець не виконав (неналежно виконав) свої службові обов'язки; - коли військовослужбовець вчинив правопорушення під час проходження служби (зборів); - коли військовослужбовець вчинив дію (бездіяльність) яка призвела до завдання шкоди державі.

У той же час, суд звертає увагу, що в матеріалах справи відсутні будь-які докази на підтвердження порушення або недотримання Дисциплінарного статуту Збройних Сил України матросом І.І під час проходження військової служби 31.03.2023.

Водночас п.5 Наказу №608 визначає, що розслідування нещасних випадків, професійних захворювань, аварій проводиться відповідно до Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністра оборони України від 06 лютого 2001 року № 36, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2001 року за № 169/5360 (який був замінений Інструкцією №322), та саме за нею проводилось розслідування.

Тому вказаний Наказ №608 не регулює спірні правовідносини, а тому не міг бути порушенням відповідачем, так як він не повинен застосовуватися у даних обставинах.

Щодо позовної вимоги визнати протиправною бездіяльність відповідача-3, яким при видачі свідоцтва про смерть Івана Івановича було порушено вимоги Наказу №52/5 від 18.10.2000 та Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні та зобов'язання привести у відповідність відомості внесені у свідоцтво про смерть про смерть І.І., а саме у графі про дату видачі вказаного свідоцтва вірно вказавши рік його видачі, то суд встановив наступне.

Постановою Кабінету Міністрів України від 10.11.2010 № 1025 затверджені зразки свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, зміну імені, смерть та їх опис.

У передостанньому абзаці Опису бланка свідоцтва про смерть у Постанові КМУ №1025 вказано, що поля, призначені для заповнення відомостями, містять нижнє підкреслення, під яким зазначається, які дані повинні бути внесені до поля.

Проте як встановлено судом в написі "Дата видачі" свідоцтва про смерть І.І. серії І-ФП №384597, у полі для внесення року : 20__року; замість цифр « 23» надруковано - « 2023».

Суд погоджується щодо наявності помилки у заповненні дати видачі свідоцтва про смерть вчиненої працівником відповідача-3, водночас це не є бездіяльність, як про це зазначає у позовних вимогах позивач, так як Верховний суд неодноразово висловлював правову позицію що бездіяльність суб'єкта владних повноважень може бути визнана протиправною адміністративним судом лише у випадку, якщо відповідач ухиляється від вчинення дій, які входять до кола його повноважень та за умови наявності правових підстав для вчинення таких дій.

Аналогічний правовий висновок викладено в постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 21 грудня 2018 року у справі 3813/4640/17.

У постанові Касаційного адміністративного суду від 17 квітня 2019 року у справі №342/158/17 суд касаційної інстанції зазначив, що протиправну бездіяльність суб'єкта владних повноважень треба розуміти як зовнішню форму поведінки (діяння) цього органу/його посадової особи, яка полягає (проявляється) у неприйнятті рішення чи у нездійсненні юридично значимих й обов'язкових дій на користь заінтересованих осіб, які на підставі закону та/або іншого нормативно-правового регулювання віднесені до компетенції суб'єкта владних повноважень, були об'єктивно необхідними і реально можливими для реалізації, але фактично не були здійснені.

Враховуючи викладене у суду відсутні підстави для задоволення позовних вимог щодо визнання протиправною бездіяльність відповідача-3.

Відповідно до абзацу пункту 9 розділу I Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні затверджених наказом Міністерства юстиції України №52/5 від 18.10.2000р. (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 жовтня 2000р. за № 719/4940)

повторна видача свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану, а також видача витягів з Державного реєстру актів цивільного стану громадян здійснюються відділами державної реєстрації актів цивільного стану при підтвердженні права особи на отримання даних документів та, в окремих випадках, родинних відносин між заявником та особою, щодо якої складено актовий запис цивільного стану.

Згідно Абзацу першого пункту 1 розділу II Правил державна реєстрація актів цивільного стану, видача свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану повторно та витягів з Державного реєстру актів цивільного стану громадян може проводитися за заявою заявника шляхом звернення до центру надання адміністративних послуг.

Центр надання адміністративних послуг забезпечує передачу заяви та документів, необхідних для державної реєстрації актів цивільного стану, видачі свідоцтва про державну реєстрацію акта цивільного стану повторно та витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, до відділу державної реєстрації актів цивільного стану в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці на розгляд та зберігання.

Згідно абзацу сьомому пункту 8 глави 2 розділу II Правил письмову відмову в проведенні державної реєстрації акту цивільного стану, у видачі свідоцтва повторно чи витягу або висновок про надання дозволу на зміну імені чи про відмову у зміні імені відділ державної реєстрації актів цивільного стану надсилає заявнику не пізніше наступного робочого дня після її (його) повернення центром надання адміністративних послуг.

Та як вбачається з матеріалів справи та змісту позову позивач не зверталась з письмовою заявою про отримання повторного свідоцтва про смерть через помилку у році його видачі ані до відділу державної реєстрації цивільного стану (відповідача-3), ані до центру надання адміністративних послуг та їй не відмовляли у видачі повторного свідоцтва, та в матеріалах справи відомості про це відсутні.

Виходячи з викладеного суд не вбачає, підстав для зобов'язання відповідача-3 привести у відповідність відомості внесені у свідоцтво про смерть І.І. за наявності позасудового способу передбаченого Порядком та відсутності відмови позивачу у видачі повторного свідоцтва та є передчасними.

Відповідно до ч. 1 ст. 77 Кодексу адміністративного судочинства України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Згідно з ч. 2 ст. 77 Кодексу адміністративного судочинства України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

За таких обставин, суд, за правилами, встановленими ст.90 Кодексу адміністративного судочинства України, перевіривши наявні у справі докази, вважає заявлені позовні вимоги частково обґрунтованими та такими, що підлягають до часткового задоволення.

Керуючись ст.ст. 2, 6-8, ч.2 ст.9, ст.ст.10, 77, 90, 242-246 КАС України, суд –

ВИРІШИВ:

Позов Тетяни Вікторівни до Регіональної військово-лікарської комісії № 18 Міністерства оборони України, Військової частини Міністерства оборони, Центрального відділу державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) задовольнити частково.

Визнати протиправним та скасувати Акт спеціального розслідування по факту загибелі матроса Івана Івановича, складений головою комісії начальником озброєння – заступником начальника логістики військової частини полковником О.П.Розпендовським.

Визнати протиправним та скасувати Акт про нещасний випадок (зникнення, смерть) Івана Івановича складений головою комісії начальником озброєння – заступником начальника логістики військової частини полковником О.П.Розпендовським.

Визнати протиправним та скасувати рішення командира військової частини (без числа та місяця) 2023 року про те, що вважати смерть матроса Івана Івановича не пов'язаною із захистом Батьківщини.

Зобов'язати військову частину в особі її командира вчинити дії передбачені пунктом 2 розділу III Інструкції №332 за фактом смерті матроса Івана Івановича внаслідок ДТП 31.03.2023, відповідно до Інструкції про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженій наказом Міністерства оборони України від 27.10.2021 №332.

Зобов'язати військову частину в особі її командира після прийняття наказу відповідно до абз.2 п.7 Розділу III Інструкції № 332 направити його до Регіональної військово-лікарської комісії № 18 Міністерства оборони України з документами для повторного розгляду.

В іншій частині позовних вимог відмовити.

Рішення набирає законної сили відповідно до ст.255 КАС України та може бути оскаржене до суду апеляційної інстанції за правилами встановленими ст.ст.293, 295 Кодексу адміністративного судочинства України.

Позивач:Тетяна Вікторівна (56636, Миколаївська область, район, с., вул., буд.).

Відповідач: Регіональна військово-лікарська комісія №18 Міністерства оборони України (65044, Україна, м.Одеса, вул. Пироговська, 2),

Відповідач: Військова частина Міністерства оборони (54030, м.Миколаїв, Проспект Героїв України, 60),

Відповідач: Центральний відділ державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Одеса) (54029, Миколаївська область, місто Миколаїв, провулок Кур'єрський, будинок 7).

Суддя

Іванов Е.А.